

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksestä laiksi sotilasvammalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunta on 17 päivänä lokakuuta 1986 lähettänyt sosiaalivaliokunnan valmisteltavasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 176 laiksi sotilasvammalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina vt. vanhempi hallitussihteeri Mervi Virtanen sosiaali- ja terveysministeriöstä, budjettineuvos Pertti Tuhkanen valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Jouko Himanen Tapaturmavirastosta, apulaisosastopäällikkö Aulis Vintturi kunnallisten keskusjärjestöjen yhteisedustajana, lakimies Arto Hellberg Sotainvalidien Veljesliitosta, toiminnanjohtaja Esko Kosunen Suomen Sotaveteraaniliitosta ja toiminnanjohtaja Reino Toivio Rintamamiesveteraanien Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sotilasvammalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös muutettavaksi siten, että sotilasvammalain mukaisesti kunnille korvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon avopalvelut korvattaisiin myös vuotta 1986 edeltäneeltä ajalta. Lakiesitys liittyy vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Vuoden 1986 alusta voimaan tullut sotilasvammalain muutos (1116/85) tarjosi sotainvalideille mahdollisuuden joustavasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla hakeutua hoitoon kotipaikkakunnallaan tai sen läheisyydessä. Myös vanhainkodeissa annettu laitoshuolto samoin kuin kuntien tarjoamat sosiaali- ja terveydenhuollon avopalvelut tulivat sotilasvammalain mukaisesti korvattaviksi. Kunta sai vastaavasti korvausta valtion varoista järjestäessään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sotainvalideille. Sotainvalidi

ei puolestaan joutu suorittamaan niin sanottua asiakasmaksua. Muutoksesta aiheutuvien kustannusten rajoittamiseksi laki säädettiin koskemaan vain niitä tapauksia, joissa nämä palvelut on annettu lain voimaantulon jälkeen.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä sosiaalivaliokunta katsoo, että esityksellä annettaisiin mahdollisuus sotainvalideille saada avohuollon palveluja ilman taloudellisia esteitä. Esitys ei kuitenkaan tuo helpotusta niille sotainvalideille, jotka ovat joutuneet turvautumaan laitoshoitoon tai laitostuntoutukseen jo ennen vuotta 1986. Kun sotainvalidi joutuu näissä tapauksissa maksamaan hoidostaan ja palvelustaan perittävät asiakasmaksut, järjestelmästä kärsivät tosiasiallisesti pitkään sairastelleet ja iäkkäät sotainvalidit. Lain voimaantulosäännöksestä johtuva eriarvoisuus on poistettava siten, etteivät sotainvalidit joutuisi maksamaan asiakasmaksua myöskään tällaisesta laitoshoidosta tai laitostuntoutuksesta. Tähän päästäisiin korvaamalla kunnalle niin sanotut asiakasmaksut myös niissä tapauksissa, joissa sotainvalidin laitoshuolto on alkanut ennen vuotta 1986. Sosiaalivaliokunta ehdottaa hallituksen esitystä muutettavaksi tältä osin. Muutoksen kustannukset ovat valiokunnan saamien tietojen mukaan noin yhdeksän miljoonaa markkaa vuodessa.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sotilasvammalain muuttamisesta 31 päivänä joulukuuta 1985 annetun lain (1116/85) voimaantulosäännöksen 3 momentti näin kuuluvaksi:

— — — — —
Kunnalle tai kuntainliitolle, joka on järjestänyt 6 §:n 4 tai 5 momentissa tarkoitetun sairaanhoidon tai kotipalvelun taikka laitoshuollon tai kuntoutuksen, korvataan vahingoittuneen tai sairastuneen hoidosta kunnalle tai kuntainliitolle aiheutuvat kustannukset. *Jos kuitenkin 6 §:n 5*

momentissa tarkoitettu laitoshuolto tai kuntoutus on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1986, korvataan kunnalle tai kuntainliitolle sotainvalidilta perittävät maksut tai korvaukset.

— — — — —
Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen, varapuheenjohtaja S. Mikkola ja jäsenet Ahonen, Ikonen, H. Kempainen, Könkkölä, P. Leppä-

nen, Louvo, Nordman, Paavilainen, Pesola, Rantanen, Raudaskoski, Skön ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Törnqvist.

Vastalause

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on jo vuosia ajanut sotainvalidien aseman parantamista. Tämän vuoden alusta voimaan tullut sotilasvammalain muutos oli askel oikeaan suuntaan. Lain muutoksen keskeisenä kohtana on vähintään kolmenkymmenen prosentin sotainvalidien oikeus saada tarvitsemansa kunnan tai kuntainliiton tarjoamat avo- ja laitoshoidon palvelut maksutta. Kunta tai kuntainliitto puolestaan voi velkoa annettujen palvelujen ja hoitojen aiheuttamat kustannukset täysimääräisinä tapaturmavirastolta. Korvaus rajoitettiin kuitenkin palveluihin, jotka ovat alkaneet 1.1.1986 tai sen jälkeen.

Sotilasvammalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännös asettaa siis sotainvalidit keskenään erilaiseen asemaan palvelujen ja hoitojen korvaamisen osalta, koska jatkuvien hoitojen ja palvelujen korvattavuus riippuu niiden antamisen alkamisajankohdasta. Kokoomus yhtyy sosiaalivaliokunnan ehdotukseen muuttaa hallituksen esitystä tältä osin. Valiokunnan mietinnön mukainen järjestelmä johtaa kokoomuksen mielestä kuitenkin vielä kuntien väliseen eriarvoisuuteen ja kohtuuttomuuteen. Ne kunnat, jotka ennen tämän vuoden alkua ovat järjestäneet

sotainvalideille palveluja, eivät saisi korvausta tapaturmavirastolta, kun taas tämän vuoden alusta palvelut aloittaneet kunnat saisivat korvausta.

Kokoomuksen mielestä on valitettavaa, ettei tässä uudistuksessa ole korjattu elinkorkoon liittyviä epäkohtia. Kansaneläkeuudistuksen II-vaiheen tullessa voimaan 1.1.1983 rinnastettiin sotilasvammalain mukainen elinkorko eläketuloihin ja määrättiin otettavaksi tulona huomioon kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä, vaikka sotilasvammalain mukainen elinkorko on haittakorvaus. Kokoomus vastusti tuolloin elinkoron muuttamista etuoikeudettomaksi tuloksi. Käytännössä elinkoron rinnastaminen eläketuloihin merkitsee sitä, että vaikeavammaiset sotainvalidit, joilla vammaisuuden vuoksi ei ole ansioeläkettä tai se on jäänyt vähäiseksi, menettävät heille muutoin kuuluvan kansaneläkkeen lisäosan huomattavalta osin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

